

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

יסודות הפיקוח על יצוא בטחוני – חלק ראשון עו"ד גיל נדל, עו"ד הילה וולגמוט

בסוף שנת 2007 נכנס לתוקפו חוק הפיקוח על יצוא בטחוני, התשס"ז – 2007 ["החוק"]. החוק, התקנות והצווים שהותקנו מכוחו, מחליפים את חקיקת המשנה שהייתה קיימת עד לכניסתו לתוקף ומסדירים בחקיקה ראשית את הפיקוח על יצוא מישראל של ציוד בטחוני, ידע בטחוני, ושירותים בטחוניים. מטרת החוק הינה הסדרת הפיקוח על יצוא בטחוני מטעמי בטחון לאומי, מדיניות חוץ, התחייבויות בינלאומיות שמירה על אינטרסים חיוניים אחרים של מדינת ישראל.

יצוא בטחוני מוגדר בחוק ככל אחד מאלה:

- א. יצוא של ציוד בטחוני
- ב. העברת ידע בטחוני
- ג. מתן שירות בטחוני

באחריותו של כל יצואן וכל העוסק בשיווק הנוגע ליצוא בטחוני לדעת ולהכיר את משמעות המושגים הנ"ל, כמו גם את המוצרים בהם הוא עוסק בכדי להימנע מעיסוק ביצוא בטחוני ו/או בפעולות שיווק הטעונות רישיון, ללא רשיון מתאים.

נרחיב ונבאר מה כוללת כל קטגוריה:

א. יצוא של ציוד בטחוני

בצווים שהוצאו מכח החוק מעוגנות ארבע רשימות פריטים של ציוד בטחוני:

(1) רשימת ציוד לחימה - רשימה זו מבוססת על רשימת הנשק של הסדר ואסנאר הכוללת 24 קטגוריות וביניהן: אמצעים נפצים, טנקים, רכב קרבי משוריין, ארטילריה, מטוסי קרב, מסוקי תקיפה, ספינות מלחמה, טילים ומשגרי טילים ונשק קל.

(2) רשימת ציוד דו-שימושי - רשימת הפריטים הדו-שימושיים של הסדר ואסנאר הכוללת תשע קטגוריות וביניהן: חומרים מתקדמים, עיבוד חומרים, אלקטרוניקה, מחשבים, טלקומוניקציה, בטחון מידע, חיישנים ולייזרים, ניווט ואוויוניקה.

(3) רשימת ציוד טילים - רשימת הנספח הטכני של ה MISSILE TECHNOLOGY CONTROL REGIME -MTCR - הסדר בינלאומי וולונטרי שמטרתו להיאבק בתפוצת מערכות לא מאוישות המסוגלות לשאת נשק להשמדה המונית. החל מספטמבר 1991, מדינת ישראל קיבלה על עצמה לפעול על פי אמות המידה שנקבעו בהסדר.

(4) רשימת ציוד לרשות הפלשתינאית - רשימה של פריטים דו-שימושיים אשר העברתם לרשות הפלשתינאית מפוקחת על ידי מתאם פעולות הממשלה בשטחים.

ב. העברת ידע בטחוני

ידע בטחוני מוגדר בחוק ככל אחד מהאלה ;

(1) מידע הדרוש לפיתוח או לייצור של ציוד ביטחוני או לשימוש בו, מידע המתייחס לתכנון, להרכבה, לבחינה, לשיפור, לשינוי, להדרכה, לאחזקה, להפעלה או לתיקון של ציוד ביטחוני או לטיפול בו בכל דרך אחרת וכן טכנולוגיה הכלולה בצווים.

(2) ידע המתייחס לכוחות ביטחון, לרבות ידע הנוגע לארגונים, לבנייתם, להפעלתם, לתורת הלחימה או לשיטות הדרכה ואימון או שיטות פעולה שלהם, וכן ידע הנוגע למדיניות ביטחון, לוחמה בטרור ושיטות אבטחה.

בהקשר זה יש לציין, כי בניגוד לאיסור על יצוא ציוד הבטחוני, הרי שלעניין מידע בטחוני אסורה גם העברתו לגורם זר בתוך תחומי מדינת ישראל.

ג. מתן שירות בטחוני

שירות הדרוש פיקוח על פי החוק הינו שירות בנוגע לציוד ביטחוני הניתן על ידי אזרח או חברה ישראלים לזר מחוץ לישראל ו/או בתוך ישראל, וזאת בנוגע לתכנונו, לפיתוחו, לייצורו, להרכבתו, לבחינתו, לשיפורו, לשינויו, לתיקונו, לאחזקתו, להפעלתו ולאריזתו וכן הדרכה בנוגע לציוד כאמור וכן שירות בנוגע לידע ביטחוני, לרבות הדרכה, אימון או ייעוץ בנוגע אליו.

מנגנון הפיקוח על היצוא הבטחוני הינו מנגנון דו-שלבי ; העוסק ביצוא בטחוני נדרש להצטייד ברשיון שיווק בטחוני המשמש אותו בשלב השיווק – שלב המשא ומתן עם הלקוח הפוטנציאלי. וכמו כן, על העוסק ביצוא בטחוני לקבל רישיון ייצוא בטחוני לביצוע הייצוא.

במאמרים הבאים נדון בשלבי הרישוי השונים, בפרוצדורה הכרוכה בקבלת שיווק ו/או רשיונות יצוא, בחובות המוטלות על היצואן בעל הרישיון ובפטורים השונים.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089848.